

GİRİŞ

Bu rehber, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) seviyeleri ve seviye tanımlayıcılarını, kullanım alanlarını ve yeterliliklerin seviyelerinin TYÇ seviye tanımlayıcılarına göre belirlenmesinde izlenecek yöntemi konu uzmanları ve yeterlilik sistemiyle doğrudan veya dolaylı olarak ilgilenenlere açıklamak amacıyla oluşturulmuştur.

Yeterlilik; bireyin, öğrenme kazanımlarını belirli ölçütlere göre edindiğinin değerlendirilmesi ve doğrulanması sonucunda sorumlu kurumlarca düzenlenen diploma, sertifika ve mesleki yeterlilik belgesi gibi resmi belgelerin tümünü ifade etmektedir. Bir belgenin yeterlilik olarak kabul edilmesi için resmi bir otorite tarafından düzenlenmesi ve sınav, mülakat, sunum veya bir başka tanımlı ölçme ve değerlendirme süreci sonunda elde edilmesi gerekmektedir.

Eğitim, öğretim ve yeterlilik sistemlerinin farklı kademelerinde çeşitli öğrenme yollarıyla ulaşılan, farklı özellik ve eğilimlere sahip yeterliliklerin öğrenme kazanımları yaklaşımıyla tanımlanması ve sınıflandırılması, ayrıca kalite güvence esaslarının belirlenmesi amacıyla “ulusal yeterlilik çerçeveleri” geliştirilmektedir.

Ülkemizde Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ile uyumlu bir “ulusal yeterlilik çerçevesi” geliştirme çalışmaları ise, Mesleki Yeterlilik Kurumu koordinasyonunda 2010 yılında başlamıştır. Ülkemizin tek ve ortak yeterlilik çerçevesi olarak geliştirilen Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ), 19 Kasım 2015’de Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konmuştur. TYÇ’nin Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ile uyumluluğu, Avrupa Komisyonu AYÇ Danışma Grubu’nun TYÇ’nin AYÇ’ye referanslandığına ilişkin 29 Mart 2017 tarihli Kararıyla onaylanmıştır.

TYÇ, örgün ve yaygın eğitim öğretim faaliyetleri sonucunda düzenlenen yeterliliklerin (diploma, sertifika, ustalık belgesi gibi) yanı sıra yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanması sonucu düzenlenen yeterlilikleri (mesleki yeterlilik belgesi) de kapsayacak biçimde tasarlanmıştır. TYÇ’nin öğrenme kazanımları yaklaşımıyla geliştirilmesi nedeniyle, TYÇ’ye yerleştirilecek yeterliliklerin de öğrenme kazanımları yaklaşımıyla tanımlanması gerekmektedir.

Yeterliliklerin öğrenme kazanımı yaklaşımıyla tanımlanması, söz konusu yeterliliğe sahip olmak için bireyin asgari neleri bilmesi, yapabilmesi ve nelere yetkin olması gerektiğinin açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmesidir. Bu yaklaşım, yeterlilik çerçevelerini işler hale getirmenin yanı sıra hem iş ve eğitim dünyası arasında şeffaflık sağlamakta hem de bireylerin hareketliliğini kolaylaştırmaktadır.

TYÇ 2 Ocak 2016 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girene kadar yeterliliklerin seviyesi, AYÇ seviye tanımlayıcılarına göre belirlenmekteyken bu tarihten itibaren AYÇ ile uyumlu ancak daha kapsamlı ve ülkemize özgü TYÇ seviye tanımlayıcıları kullanılmaya başlamıştır.

TYÇ seviyeleri ve seviye tanımlayıcılarına ilişkin değerlendirmelerde bulunabilmek için öncelikle öğrenme kazanımı yaklaşımı ve kullanım alanları incelenecek, öğrenme kazanımı ifadelerinin seviyelendirilmesine ilişkin teorik çerçeveyi daha iyi kavramak için Bloom Taksonomi ele alınacak ve Bloom Taksonomide kullanılan sınıflandırma esaslarına göre TYÇ seviyeleri ayrıntılı biçimde açıklanarak örnekler sunulacaktır.

İÇİNDEKİLER

1. TÜRKİYE YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYÇ)	2
1.1. TYÇ Seviyeleri ve Seviye Tanımlayıcıları	2
1.2. TYÇ Seviye Tanımlayıcıları	2
2. ÖĞRENME KAZANIMLARI	5
2.1. Öğrenme Kazanımları Yaklaşımının Faydaları	6
3. YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİ (YBT)	8
4. TYÇ SEVİYE TANIMLAYICILARININ YBT İLE İLİŞKİSİ.....	13
4.1. YBT Bilgi Türleri ile TYÇ Seviye Tanımlayıcılarının İlişkilendirilmesi.....	13
4.2. YBT Bilişsel Süreç Boyutu ile TYÇ Seviye Tanımlayıcılarının İlişkilendirilmesi.....	15
4.3. TYÇ Seviye Tanımlayıcıları ile YBT'nin İlişkilendirilmesi	18
EK-1: ÖĞRENME KAZANIMLARI İÇİN KONTROL LİSTESİ.....	25
EK-2: ÖRNEKLER:	26

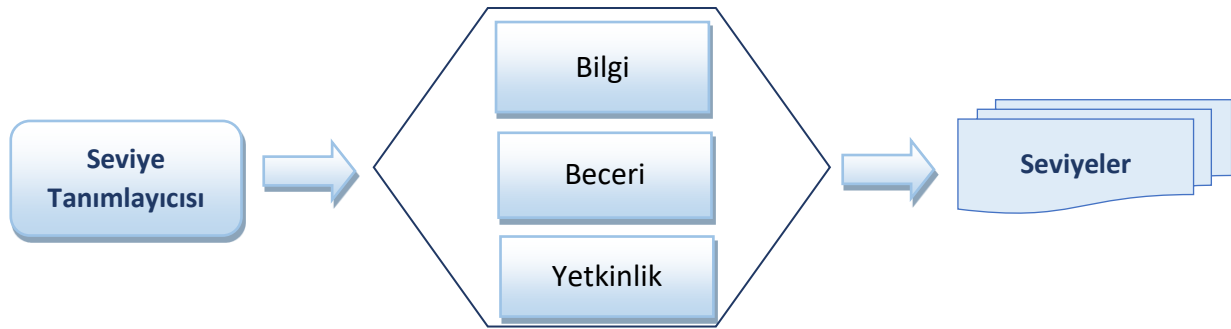
1. TÜRKİYE YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYÇ)

TYÇ, hayat boyu öğrenme yaklaşımı ile geliştirilen politikalar kapsamında yeni yeterliliklerin geliştirilmesi, mevcut yeterliliklerin iyileştirilmesi, önceki öğrenmelerin tanınması, yeterlilikler arası yatay ve dikey geçiş olanaklarının belirlenmesi ve yeterliliklerin kalite güvencesi ile uluslararası kıyaslanabilirliğinin sağlanmasına imkân tanımayı hedeflemektedir.

TYÇ, ülkemizdeki yeterliliklerin sınıflandırılmasını sağlayan bütünlüklü tek bir yapı olarak, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim dâhil, eğitim öğretim programları ve diğer öğrenme yolları ile kazanılan kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikleri kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Başka bir ifadeyle TYÇ'nin, her düzeyde tanımlı ve sıralı okul eğitiminin yanı sıra işyerlerinde, diğer yaygın ve serbest öğrenme ortamlarında, deneyime dayalı öğrenme ve bağımsız bireysel öğrenme sonucu elde edilen bütün yeterlilikleri kapsamı hedeflenmektedir.

1.1. TYÇ Seviyeleri ve Seviye Tanımlayıcıları

TYÇ, seviye tanımlayıcıları aracılığıyla tanımlanan 8 farklı seviyeden oluşmaktadır. Seviyeler, 1'den 8'e doğru sıralanmakta, kolaydan zora ve basitten karmaşığa doğru ilerlemektedir. TYÇ seviyeleri, herhangi bir öğrenme alanı dikkate alınmadan, söz konusu seviyedeki yeterliliklerin sahip olduğu asgari ortak öğrenme kazanımlarına göre tanımlanmıştır. Her seviyeyi bilgi, beceri ve yetkinlikler açısından tanımlayan öğrenme kazanımı ifadeleri "**seviye tanımlayıcısı**" olarak adlandırılmakta ve seviye tanımlayıcıları, TYÇ'deki diğer yapı ve araçlar için temel oluşturmaktadır.

1.2. TYÇ Seviye Tanımlayıcıları

TYÇ'de, 1. seviye yeterlilikleri, temel görevleri yerine getirme yeterliliklerini tanımlarken 8. seviye yeterlilikleri çalışma ve öğrenme alanına yenilik getirme, ortaya çıkan yeni ve karmaşık problemleri farklı alanlardaki yaklaşım ve yöntemleri kullanarak çözme yeterliliğini tanımlamaktadır. TYÇ seviye tanımlayıcıları aşağıda sunulmaktadır.

BİLGİ

TYÇ kapsamında "bilgi"; bir çalışma veya öğrenme alanı ile ilgili gerçeklerin, ilkelerin, teorilerin ve uygulamaların anlaşılmasını içeren kuramsal ve/veya olgusal bilgi olarak tanımlanmıştır.

BECERİ

TYÇ kapsamında "beceri"; bir çalışma veya öğrenme alanında edinilen mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünme ile el becerisi, yöntem, materyal, araç ve gereçleri kullanabilmeyi gerektiren "bilgiyi kullanma" ve "problem çözme" olarak tanımlanmıştır.

YETKİNLİK

TYÇ kapsamında "yetkinlik"; bilgi ve becerilerin bir çalışma veya öğrenme ortamında sorumluluk olarak ve/veya özerk çalışma göstererek kullanılması, öğrenme gereksinimlerinin belirlenmesi ve karşılanması, toplumsal ve etik meselelerin ve sorumlulukların dikkate alınması olarak tanımlanmıştır.

Birinci Seviye

Bilgi: Kendisi ve çevresine ilişkin genel bilgiye sahip olma

Beceri: Basit görevleri yerine getirmek için gerekli temel beceriye sahip olma

Yetkinlik: Basit görevleri rehberlik ve gözetim altında gerçekleştirme

İkinci Seviye

Bilgi: Bir iş veya öğrenme alanına ait başlangıç düzeyinde olgusal bilgiye sahip olma

Beceri: Görevleri yerine getirmek ve olası basit sorunları çözmek için gerekli bilgiyi kullanma temel becerisine sahip olma

Yetkinlik: Basit görevleri gözetim altında sınırlı özerklik ile gerçekleştirme, hayat boyu öğrenme yaklaşımı kapsamında öğrenme ihtiyaçlarının farkında olma

Üçüncü Seviye

Bilgi: Bir iş veya öğrenme alanına ait başlangıç düzeyinde kuramsal, orta düzeyde olgusal bilgiye sahip olma

Beceri: Görevleri yerine getirmek ve problem çözmek için, gerekli veri, yöntem ve araç-gereçleri seçip kullanma becerisine sahip olma

Yetkinlik: Görevleri yerine getirmede sorumluluk alma değişen şartları dikkate alarak görevi tamamlama hayat boyu öğrenme yaklaşımı kapsamında öğrenme ihtiyaçlarını rehberlik eşliğinde belirleme ve karşılama

Dördüncü Seviye

Bilgi: Bir iş veya öğrenme alanına ait orta düzeyde kuramsal ve işlemsel, orta düzeyin üzerinde olgusal bilgiye sahip olma

Beceri: Bir iş veya öğrenme alanına özgü iş ve işlemleri yerine getirmek ve sorunlara çözüm üretmek amacıyla bilişsel ve uygulamalı becerilere sahip olma

Yetkinlik: Öngörülebilir, ancak değişime açık ortamlarda, görevleri tamamlamak için tam sorumluluk alma, başkalarının yürüttüğü sıradan görevlerin gözetimini yapma, bu görevlerin değerlendirilmesinde ve iyileştirilmesinde sınırlı sorumluluk alma, hayat boyu öğrenme yaklaşımı kapsamında öğrenme ihtiyaçlarını karşılama ve rehberlik eşliğinde ileriye yönelik öğrenme hedeflerini belirleme, bir iş veya öğrenme alanındaki bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile etik meseleler ve toplumsal sorunların ilişkisi konusunda farkındalığa sahip olma

Beşinci Seviye

Bilgi: Bir iş veya öğrenme alanının sınırlarının farkında olarak, bu alana özgü, kapsamlı, kuramsal ve olgusal bilgilere sahip olma

Beceri: Sınırları belirlenmiş soyut ve somut sorunlara yaratıcı çözümler geliştirmede gerekli, kapsamlı, bilişsel ve uygulamalı becerilere sahip olma

Yetkinlik: Öngörülemeyen değişikliklerin olduğu ortamlarda yönetim ve gözetim görevi yapma, kendisinin ve başkalarının başarımlarını değerlendirme ve geliştirme, projelerin yönetimi dâhil iş veya öğrenme ortamlarında işleme dair etkileşimde bulunma, bir iş veya öğrenme alanına yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının kapsamına ve bu kapsamın örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla ilişkisi konusunda genel farkındalığa sahip olma, bir iş veya öğrenme alanındaki bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile toplumsal ve etik meseleler ve sorumluluklar ilişkisinin farkında olma

Altıncı Seviye

Bilgi: Bir iş veya öğrenme alanında sorgulayıcı bakış açısını kapsayacak şekilde ileri düzeyde kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiye sahip olma

Beceri: Uzmanlık gerektiren bir iş veya öğrenme alanında, karmaşık ve öngörülemeyen sorunları çözmek için gerekli, uzmanlık ve yenilik niteliği gösteren ileri düzeyde becerilere sahip olma

Yetkinlik: Öngörülemeyen iş veya öğrenme ortamlarında sorumluluk alarak karar verme ve bu ortamlarda karmaşık teknik veya meslekî faaliyet veya projeleri yönetme, kişilerin ve grupların meslekî gelişiminin yönetiminde sorumluluk alma, bir iş veya öğrenme alanına yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının kavramları, politikaları, araçlarının uygulaması ve bunların örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla ilişkisi konusunda deneyim sahibi olma, bir iş veya öğrenme değerlendirmesinde bulunurken toplumsal ve etik değerlerin farkında olma

Yedinci Seviye

Bilgi: Bir iş veya öğrenme alanında, özgün fikirlerin ve/veya araştırmanın temelini oluşturan ve bir kısmı en ileri düzeydeki ihtisas bilgisine sahip olma, alanındaki ve alanının ilişkili olduğu değişik alanların arayüzündeki bilgi meselelerinde sorgulayıcı yaklaşıma sahip olma

Beceri: Bir iş veya öğrenme alanında yeni bilgi ve yöntemleri geliştirmek ve farklı alanlardan bilgiyi bütünleştirmek için yürütülen araştırma ve/veya yenilik faaliyetlerinde sorun çözmede ileri düzeyde beceriye sahip olma, ileri araştırma işlemlerinin kavranılması, tasarlanması, uygulanması ve uyarlanmasını yapma becerisine ekip üyesi veya kısmen özerk olarak sahip olma

Yetkinlik: Öngörülemeyen, karmaşık ve yeni stratejik yaklaşımlar gerektiren iş veya öğrenme ortamlarını yönetme ve dönüştürme, karmaşık bir ortamda değişimi yönetme tecrübesine sahip olma, meslekî bilgi ve uygulamaya katkı yapmak ve/veya takımların stratejik başarımlarını değerlendirme için sorumluluk alma, bir iş veya öğrenme alanına ve alanlar arasındaki arayüz bilgisine yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının kavram, politika, araçlar ve uygulaması ve bunların örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla ilişkisi konusunda liderlik yapma, bir iş veya öğrenme alanında, toplumsal ve etik meseleleri ve sorumlulukları dikkate alarak bilgiyi bütünleştirme ve yargıda bulunma

Sekizinci Seviye

Bilgi: Bir iş veya öğrenme alanındaki kuram, uygulama, yöntem ve tekniklerin en ileri düzeydeki sistematik bilgisine ve sorgulayıcı analiz yapacak kapasiteye sahip olma, bir iş veya öğrenme alanıyla ilişkili olarak farklı iş veya öğrenme alanlarında en ileri düzeydeki arayüz bilgisine sahip olma

Beceri: Bir iş veya öğrenme alanındaki en ileri düzeydeki araştırma ve/veya yenilikte kritik sorunları çözmek, mevcut bilgiyi veya meslekî uygulamayı genişletmek ve yeniden tanımlamak için sentez ve değerlendirmeyi de kapsayan en ileri düzeydeki bilgi, yöntem ve teknikleri kullanmayı gerektiren

uzmanlaşmış becerilere sahip olma, ileri araştırma süreçlerinin kavranılması, tasarlanması, uygulanması ve uyarlanmasını yapma becerisine özerk olarak sahip olma, alanında ortaya çıkan, farklı alanlardaki yöntem ve yaklaşımların kullanımını da gerektiren yeni ve karmaşık sorunları çözme becerisine sahip olma

Yetkinlik: Güçlü bir yetkinlik, yenilik, özerklik, bilimsel ve meslekî tutarlılığa sahip olma ve araştırma dâhil iş veya öğrenme ortamlarındaki en ileri seviyedeki yeni fikirlerin ve süreçlerin geliştirilmesinde yetkin olduğunu gösterme, bir iş veya öğrenme alanındaki mevcut bilgi veya meslekî uygulamanın yeniden tanımlanmasına veya genişletilmesine imkân veren yeni ve özgün yaklaşımların geliştirilmesinde liderlik yapma, bir iş veya öğrenme alanına ve alanlar arasındaki arayüz bilgisine yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının öngörülme, karmaşık ve yenilik gerektiren ortamlarda geliştirilmesine, örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla desteklenmesine ilişkin konularda özgün politika ve uygulamalar geliştirme, bir iş veya öğrenme alanında, toplumsal ve etik meseleleri ve sorumlulukları dikkate alarak yeni bilgi üretme.

2. ÖĞRENME KAZANIMLARI

Öğrenme kazanımları, bir öğrenme süreci sonunda öğrenenin bilmesi, anlaması veya yapması beklenen eylemleri ifade etmektedir. Öğrenme kazanımları; yeterlilik çerçeveleri, meslek standartları, yeterlilikler, eğitim ve öğretim programlarının tasarımında; öğretim yöntem ve tekniklerin belirlenmesinde, öğrenmenin ölçme-değerlendirme/kalite güvencesinin sağlanmasında ve önceki öğrenmelerin tanınması ve denklik süreçlerinde kullanılan en temel öğelerdir. Farklı amaçlarla yazılan öğrenme kazanımları amaca uygunluk, ayrıntı ve özellik bakımından farklılık gösterebilir. Yeterlilik çerçevesi için yazılan bir öğrenme kazanımı, yeterlilik için yazılandan daha genel, program birimi için yazılan bir kazanım, program kazanımından daha ayrıntılı olabilir. Ancak, öğrenme kazanımları oluşturulurken, kazanımların eğitim programı, meslek standardı ve yeterlilik ile ilişkili olmasına dikkat edilmelidir. Öğrenme kazanımları yaklaşımı, örgün, yaygın ya da serbest öğrenme süreçleri sonunda öğrenenlerin neler kazanacağına, hangi bilgi, beceri, tavır, tutum ve davranışları sergiliyor olacağına ifade edilmesine odaklanmaktadır. Başka bir deyişle, öğretimin amacı değil, öğrenenin öğrenme başarısı ifade edilmelidir. Bu sebeple gerçekleşen öğrenmelerin, öğrenme kazanımı biçiminde ifade edilmelerinde dikkat edilmesi gereken önemli noktalar vardır. Buna göre öğrenme kazanımları:

- Bir yeterlilik/eğitim programı/yeterlilik birimi/modül için yaklaşık 4 – 6 adet olmalıdır.
- İfadeler basit ve herkes için anlaşılır olmalıdır.
- Yeterliliğin/programın seviyesine uygun olarak belirlenmelidir (TYÇ seviye tanımlayıcıları, lise, önlisans, lisans vs.).
- Özne, nesne ve yüklemden (fiil) oluşmalıdır.
- Her bir kazanım için tek bir fiil kullanılmalıdır.
- Her bir kazanım için aktif fiiller kullanılmalıdır.
- Bilmek, anlamak, öğrenmek, aşına olmak, maruz kalmak, haberdar olmak gibi belirsiz terimlerden kaçınılmalıdır. Bu terimler, öğrenme kazanımlarından ziyade öğretme amaçlarına yöneliktir.
- Öğrenme kazanımları gözlemlenebilir bir eylem, ölçülebilir bir standart ve değerlendirilebilir uygulama koşullarında olmalıdır. Örneğin, bir öğrenme kazanımının bir çalışanın spesifik bir acil durumu ele alabilmesine yönelik olacağını ifade etmek mümkündür. Ancak acil durum sadece öğrenme durumunda simüle edilebiliyorsa çalışanın yetkinliği hakkında objektif olmak oldukça zordur.

Öğrenme kazanımları, sahip oldukları özelliklere göre çeşitli kategorilere ayrılabilir. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ), öğrenme kazanımlarını, bilgi (gerçekler, ilkeler ve kavramlar), beceri (bilişsel ve pratik) ve yetkinlik (sorumluluk alma ve bağımsız davranma yeteneği gibi) olarak sınıflandırmaktadır. Bazı durumlarda, AYÇ kategorileri çeşitli alt kategorilere de ayrılmaktadır. Örneğin; yetkinlik, bireysel ve sosyal yetkinliklere ayrılmakta bağımsız çalışabilme, sorumluluk alabilme gibi farklı alt dallara sahip olabilmektedir. Öğrenme kazanımlarının hangi kategorilerde oluşturulacağı politika yapıcılar tarafından öğrenenler üzerindeki olası etkileri göz önünde bulundurularak verilmesi gereken bir karardır.

2.1. Öğrenme Kazanımları Yaklaşımının Faydaları

Öğrenme kazanımlarının kullanılmasının, eğitim-öğretim uygulamaları ve politikaları üzerinde birçok etkisi vardır. Müfredatın oluşturulması, yeterliliklerin tanımlanması ve ölçme değerlendirme süreçlerinin yürütülmesi aşamalarında öğrenme kazanımlarının kullanılması öğrenmenin daha kapsamlı ve açık hale getirilmesinin sağlamaktadır. Yeterliliklerin öğrenme kazanımı yaklaşımı kullanılarak tanımlanması sonucunda,

- Yeterlilikler, işgücü piyasası beklentileriyle daha iyi eşleşmektedir.
- Öğrenenler karşılamları gereken beklentiler hakkında daha net bilgi sahibi olmakta ve öğrenmelerini yönetmeleri için daha fazla inisiyatif almaktadır.
- Eğitim ve iş dünyası yaygın ve serbest öğrenmeler sonucunda edinilen kazanımları tanımaya daha yatkın hale gelmektedir.
- Eğitim ve öğretim sistemlerinin esnekliğinin ve hesap verebilirliğinin artırılmaktadır.
- Yeterlilikler daha şeffaf ve anlaşılır hale gelmektedir.

Öğrenme kazanımları yaklaşımının kullanılmasına atfedilen önem, Avrupa Birliği düzeyindeki politika dokümanlarında pek çok kez vurgulanmıştır. Hayat boyu öğrenme politika araçlarının hemen hepsinin dayanak noktasını yeterliliklerin öğrenme kazanımları yaklaşımıyla tanımlanması oluşturmaktadır. Avrupa'da hayat boyu öğrenmenin geliştirilmesi için gerçekleştirilen çalışmalarda, politika araçlarının (AYÇ, ECVET, bilgi, beceri ve yetkinliklerin taksonomilerinin geliştirilmesi) etkin bir şekilde fonksiyon gösterebilmesi için öğrenme kazanımlarına ilişkin ortak bir temel oluşturma ihtiyacının altı çizilmektedir. Avrupa'da uygulanmakta olan birçok eğitim ve öğretim sisteminde, söz konusu yaklaşımın kullanılması yaygın ve serbest öğrenmenin tanınması faaliyetlerinde başı çekmektedir. Ancak bu durum ülkeler arasında öğrenme kazanımlarının tanımlanması ve kullanılması için tek bir ortak bir yaklaşım oluşturulması gerektiği anlamına gelmemektedir. Ülkeler sahip oldukları yeterliliklerin tür ve özellikleri ile mevcut işleyen sistemlerine uygun bir dil oluşturarak yeterliliklerini öğrenme kazanımı yaklaşımına uygun biçimde tanımlamalıdır. Ancak, bir yeterlilik sisteminde öğrenme kazanımları yaklaşımının kullanılıyor olması tek başına öğrenen niteliklerinin ve yeterliliklere ilişkin diğer süreçlerin kalitesini büyük ölçüde etkilemeyebilir. Bunun gerçekleşebilmesi için sistemin diğer çarklarının öğrenme kazanımı yaklaşımının kullanılmasına izin verecek biçimde tasarlanması önem arz etmektedir.

2.2. Öğrenme Kazanımlarının Kullanım Alanları

Öğrenme kazanımları zamanla müfredat, eğitim standartları, meslek standartları, yeterlilikler, değerlendirme kriterleri, ölçme-değerlendirme süreçleri, yeterlilik tanımlayıcıları ve ulusal yeterlilik çerçevelerindeki seviye tanımlayıcılar için temel oluşturmaya başlamıştır. Bu araçların her birinde, öğrenme kazanımları farklı düzeylerde tanımlanmakta ve pek çok amaca hizmet etmektedir. Öğrenme kazanımının oluşturulmasını sağlayan süreç, öğrenme

kazanımının tasarlandığı fonksiyona göre değişiklik göstermektedir. Aşağıda, öğrenme kazanımlarının farklı bağlamlarda uygulanmasıyla ilgili örnekler sunulmaktadır.

- **Meslek standartları:** Meslek standartlarının öğrenme kazanımı yaklaşımıyla tanımlanması, ilgili meslek için gerekli görev ve beklentilere ilişkin tanımlamaların yapılması anlamına gelmektedir. Öğrenme kazanımları çalışma usulleri, sürekli eğitim ihtiyacı ve imkânları, işe alım koşulları ve performans değerlendirme sistemlerine ilişkin tanımlar ve açıklamalar içermekte, iş dünyası ve eğitim camiası arasında sosyal diyalogun geliştirilmesi için bir temel oluşturmaktadır. Bu yaklaşım kullanılarak hazırlanan meslek standartları, mesleki yeterlilikleri tanımlamak için de kullanılabilir.
- **Müfredat:** Öğrenme kazanımları kullanılarak tanımlanan müfredatlar, her bir öğrenme faaliyetinin gerçekleştirilme amacına ilişkin tanımlar ve açıklamalar içermektedir. Öğretmenlere, öğretim ve öğretim sürecine ilişkin yöntem seçiminde rehberlik sağlamaktadır. Öğrenenler müfredat tanımlamasında kullanılan öğrenme kazanımı ifadeleri yardımıyla ilgili öğrenme faaliyetinden sonra yetkinlik alanları ve ne yapmaları/bilmeleri gerektiğine ilişkin bilgi sahibi olmaktadır. Müfredatlar öğrenme kazanımı yaklaşımı kullanılarak tanımlanırken öğrenmenin farklı düzeylerini (örneğin, ilgili talep, karmaşıklık, çalışmanın derinliği veya bağımsızlık) göstermek için birbirinden farklı terimler kullanılmaktadır. Örneğin, temel düzeyde, öğrenme kazanımları öğrenenlerin belirleyebilmesini, hatırlayabilmesini, listeleyebilmesini, tanımlayabilmesini, açıklayabilmesini veya tartışabilmesini gerektirebilmektedir. Daha gelişmiş bir programda ise, öğrenenlerin formüle edebilmeleri, değerlendirebilmeleri, tahmin edebilmeleri veya inşa edebilmeleri beklenebilmektedir.
- **Ölçme ve değerlendirme süreçleri/kriterleri/özellikleri:** Ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinde öğrenme kazanımları yaklaşımının kullanılması neyin değerlendirileceğinin belirlenmesi amacıyla tanımlanmaktadır. Böylelikle, öğrenenlerin performansını değerlendirirken objektifliğin sağlanması amaçlanmaktadır. Öğrenme deneyimi nasıl kazanılmış olursa olsun (nerede gerçekleşmiş veya nasıl öğrenilmiş olursa olsun), beklenen öğrenme kazanımlarının ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulması bir gerekliliktir.
- **Yeterlilikler:** Bir yeterliliği tanımlamak için öğrenme kazanımları yaklaşımının kullanılması öğrenme aktivitesi sonucunda elde edilmesi gereken bilgi, beceri ve yetkinliklere ilişkin asgari standartların belirlenmesi anlamına gelmektedir. Yeterliliklerin öğrenme kazanımı yaklaşımıyla tanımlanması yeterliliğe sahip bir bireye ilişkin genel beklentilerinin belirlenmesine olanak tanınmaktadır. İşverenler söz konusu yeterliliğe sahip bir bireyi işe alırken mesleğe ilişkin nitelikleri hakkında bilgi sahibi olur. Öğrenme kazanımı yaklaşımı kullanılarak tanımlanan yeterlilikler, **yetkinliğe dayalı yeterlilik** (yetkinlik temelli yeterlilik) olarak adlandırılmaktadır. Yetkinlik kavramı, mesleki eğitim ve öğretim süreçlerinde sıkça anılmakta olup yaygın biçimde performansı tanımlamak için kullanılmaktadır. Yetkinliğe dayalı yeterlilikler, bir kişinin belirli bir alanda veya meslekte çalışmak için kalifiye olup olmadığını belirlemeye yarayan ifadelerle sahip yeterliliklerdir. Yetkinlikle güçlü bir ilişkisi olan mesleki eğitim ve öğretimde genellikle yetkinlik temelli yeterlilikler kullanılmaktadır. Bu durumun en önemli sebebi mesleki eğitimde, üniversitelerde ve işyerlerinde yetkinliğe büyük ölçüde odaklanmasıdır. Yetkinliğe dayalı yeterliliklerin kullanılmasıyla öğrenme kazanımları yoluyla standartlar, müfredatlar ve değerlendirme kriterleri arasında uyum sağlanabilmektedir.

- **Yeterlilik Çerçevesi:** Öğrenme kazanımı yaklaşımı, yeterliliklerin seviyelerinin belirlenmesi ve söz konusu seviyelere göre yeterliliklerin çerçeve aracılığıyla sınıflandırılmasını sağlamaktadır. Ek olarak söz konusu yaklaşım ülkeler arasında karşılaştırma yapabilmeye de olanak tanımaktadır. Geliştirilen ulusal yeterlilik çerçevelerinde, yeterlilikler, öğrenme kazanımlarının ihtiva ettiği seviyelere göre sınıflandırılmaktadır. Bu nedenle, yeterliliklerin ulusal yeterlilik çerçevesinde yer alabilmesi için her yeterliliğe ilişkin öğrenme kazanımlarının seviyesinin belirlenmesi mümkün olmalıdır.

Zaman içerisinde yeterlilik çerçevelerinin kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte öğrenme kazanımlarının tanımlanması ve sınıflandırılmasına ilişkin pek çok taksonomi geliştirilmiştir. Geliştirilen taksonomiler öğrenme süreçlerinin kavramsal aşamalarının hiyerarşisine dayanmakta olup öğrenme kazanımlarının tanımlamak için kullanılmaktadır. Bunlar içerisinde en yaygın olarak kullanılan Bloom Taksonomidir.

Bloom Taksonominin temel felsefesi, öğrenenlerin neleri bilmesi gerektiğinin basitten karmaşığa doğru hiyerarşik bir biçimde düzenlenebilir olduğudur. Bloom Taksonomide bilişsel hedefler altı kategoriye ayrılmaktadır; bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme. Taksonomideki bu altı kategori somuttan soyuta, basitten karmaşığa doğru hiyerarşik olarak sıralanmıştır. Yani herhangi bir kategori, bir sonraki kategorinin ön koşuludur. Bilişsel süreçlerin basitten karmaşığa tek bir boyutta ele alınarak bilgi türlerinin sınıflandırılmaması, basamakların kolaydan zora doğru ve her bir basamağın kendinden sonra gelen basamağın ön koşulu olarak değerlendirilmesinin bağlayıcı ve zorlayıcı olması sebepleriyle taksonomi sıkça eleştirilmiştir. Bu eksikliklerin giderilmesi amacıyla taksonomi yenilenmiş ve yeni halinde bilişsel süreçlerin hiyerarşik yapısı ortadan kaldırılarak, bilgi türleri de sınıflara ayrılmıştır. Yenilenmiş Bloom Taksonomide (YBT) bilgi türleri olgusal bilgi, kavramsal bilgi, işlemsel bilgi ve üstbilişsel bilgi olarak kategorilere ayrılmıştır.

3. YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİ (YBT)

Yeni taksonomide, öğrenmenin pasif bir süreç olduğu düşüncesinden uzaklaşarak, öğrenme sürecinde öğrencilerin aktif birer öğe olarak, kullanacakları bilgileri seçtikleri düşünülmektedir. Yenilenmiş taksonomide öğrencilerin neleri bildikleri (bilgi) ve anlamlı bir öğrenme sürecine etkin bir şekilde katılarak neleri nasıl öğrendikleri (bilişsel süreç) iki farklı boyutta ele alınmıştır. Bilginin öğrenen tarafından organize edilerek yapılandırıldığı görüşü temel alınarak dört kategoriye ayrılan bilgi türlerine ilişkin açıklamalar aşağıda yer almaktadır:

Olgusal Bilgi: Bir disiplin alanının tanınmasını ya da o disiplinindeki herhangi bir problemi çözebilmek için öğrenilmesi gereken temel öğeleri (özel isim, işaret, tanımlama, semboller, olaylar, yerler, insanlar, tarihler vs.) içermektedir. Ayrık, yalıtılmış, soyutluk derecesi az olan ve kendi içinde anlamlı bilgi parçacıklarıdır. Kendi başına anlam ifade eden bilgi türü olması sebebiyle kavramsal bilgidan ayrılır.

Örnekler: hizmetin niteliğinin izlenmesi için gerekli temel veri ve bilgiler, bilgi güvenliğine ilişkin ana maddeler bilgisi, temel İSG önlemleri bilgisi, meslekle ilgili mevzuat bilgisi, iletişimde bulunan birim/personel bilgisi, çalışma süreçlerinde kullanılacak iş ekipmanları bilgisi, muhasebe terimleri bilgisi, temel müşteri ilişkileri bilgisi, matematiksel semboller bilgisi, noktalama işaretleri bilgisi, harita ve şemalarda kullanılan standart işaretlerin bilgisi, başlıca doğal kaynaklar bilgisi vs.

Kavramsal Bilgi: Daha karmaşık ve organize edilmiş bilgi formları arasındaki ilişkilerin bilgisini içerir. Bu boyutta kavramlar ve kavramlar arasındaki ilişkinin incelenmesi yapılmaktadır. Soyutluk derecesinin fazla olması, değer ve kapsamının daha üst düzeyde yer alması sebebiyle olgusal bilgiden ayrılır. Değişik konu alanlarında kullanılan özel sınıflamalar bilgisi, genellemeler bilgisi, kuramlar, modeller ve yapıların bilgisini içerir.

Örnekler: farklı türlerden psikolojik problemlerin bilgisi, danışan niteliklerine uygun gruplandırma bilgisi, bilgisayar türlerine ait sınıflandırmalar bilgisi, bilgi güvenliği gereklilikleri bilgisi, parlamentonun genel yapısı bilgisi, program formatı belirlemede gerekli unsurların bilgisi, test süreci ve laboratuvar işlemleri ile ilgili kavramların bilgisi, hammadde özellikleri bilgisi, çokgen çeşitleri bilgisi vs.

İşlemsel Bilgi: Olgusal ve kavramsal bilgi “ne” sorusunun cevabıyla ilgiliyken; işlemsel bilgi “nasıl” sorusunun cevabıyla ilgilidir. Bir şeyin nasıl yapılacağıyla ilgili süreç bilgisini içerir. İşlemsel bilgi, süreci ifade ederken aynı zamanda o işlemin ne zaman kullanılacağına dair bilgiyi de içerir. Özel beceri, teknik, yöntemler bilgisi ile uygun işlemlerin ne zaman kullanılacağına dair ölçütler bilgisini içermektedir.

Örnekler: danışana randevu vermedeki adımlar bilgisi, eylem planı oluşturma bilgisi, iş planı oluşturma bilgisi, yer kontrol noktalarının ölçümlerine ilişkin işlem basamakları bilgisi, sayısal performans verilerinin nasıl kontrol edileceğine ilişkin bilgi, verilerin temin edilmesini sağlamak amacıyla gerekli süreçlerin bilgisi, raporlama teknikleri bilgisi, rehberlik edecek kişilerle uygun iletişim kurma yöntemleri bilgisi, program zaman planı oluşturma teknikleri bilgisi, araştırma yöntemleri bilgisi numune alma işlemleri bilgisi vs.

Üstbilişsel Bilgi: Kişinin kendi bilişsel süreçleri hakkında bilgi sahibi olması ve bu bilginin bilişsel süreçleri kontrol etmek için kullanılmasıdır. Öğrenme, düşünme ve problem çözmeye yönelik bilişsel süreçlerdeki stratejik bilgiyi içermektedir. Kişi hangi öğrenme yönteminin etkili hangilerinin etkisiz olduğunun, neyi bilip neyi bilmediğinin farkındadır. Ayrıca, kişi biliş ve öğrenmeyle alakalı güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.

Örnekler: bilgiyi ezberlemede kullanılacak yöntemlerden hangisinin kendisi için doğru yöntem olduğunun bilgisi, kişinin bazı alanlarda bilgili olabileceği, bazı alanlarda ise bilgili olamayacağı bilgisi, bir görevi yapmadaki kendi amaçlarıyla ilgili bilgisi, bir göreve duyduğu kişisel ilginin bilgisi, danışanın hangi konularda yardımcı olabileceğine dair bilgisi vs.

YBT’de bilişsel süreç boyutu altı kategoriden oluşmaktadır:

- 1. Hatırlama:** Bilginin öğretildiği şekliyle kalıcılığının artırılmasıyla ilgili olan bilişsel süreçtir. Bu basamaktaki davranışlarda ölçme yapılan bireyden bilgiyi, araç veya yöntemleri kullanması beklenmemektedir. Bu alandaki davranışlar ölçülürken bireylerin bilgiyi hatırlaması, kendine verileni olduğu gibi yansıtması beklenmekte, kendisinin herhangi bir katkıda bulunması beklenmemektedir. Hatırlama davranışı iki şekilde gerçekleştirilebilir. Birincisi, çoktan seçmeli, doğru-yanlış veya eşleştirmeli sorularda olduğu gibi “görünce tanıma”; ikincisi, yazılı, sözlü veya kısa yanıtlı sınavlarda olduğu gibi “sorunca yazma” ya da “söyleme”dir. Hatırlanacak olan bilgi olgusal, kavramsal, işlemsel, üstbilişsel ya da bunların bir kombinasyonu olabilir.

Örnekler:

İstihdam kuruluşlarını tanımlar.

İş arama kanallarını tanımlar, uyulması gereken İSG önlemlerini sıralar.

Bilgisayar türlerine ait sınıflandırmaları açıklar, bilgisayar türlerinde kullanılan güç donanımlarını listeler.

Üretim sürecinde kullanılan makine ve ekipmanı sıralar.

Makine ve ekipmanın panel üzerindeki uyarılarına göre olası arıza durumlarını açıklar.

Cildi beslemek için kullanılan ürünleri sıralar.

Dış ticaret terimlerini açıklar.

Sorumluluğundaki süreçlerle ilgili mevzuatı sıralar.

- 2. Anlama:** Anlama, edinilen yeni bilgiler ile daha önce edinilmiş olan bilgiler arasında bağlantı kurulan basamaktır. Bu basamakta bireyden konuyu veya olayı açıklayabilmesi, bilgiyi kendine özgü biçimde ifade etmesi, kavramların birbirinden farkını anlayabilmesi beklenmektedir. Bu düzeydeki davranışlar ölçülürken bilgi, bireyin daha önce hiç görmediği bir düzenleme içinde verilmelidir. Bilgiyi özetleme, açıklama, kendi cümleleri ile yeniden yeni bir düzende sunma veya belirgin örnekler verme bu basamakta beklenen davranışlardır. Hatırlamadan farkı, bilginin farklı bir formda isteniyor olmasıdır. Örneklendirme, sınıflama, özetleme, sonuç çıkarma, karşılaştırma, açıklama bu basamakta gerçekleştirilen davranışlardır.

Örnekler:

Mesleki faaliyetleri ile ilgili kalite sağlama ve sürdürmeye yönelik ilkeleri açıklar.

Tehlike ve risk kavramlarının farkını ve birbiri ile ilişkisini açıklar.

Hizmetlerini geliştirmeye yönelik uygulamaları gerekçeleri ile açıklar.

Risk etmenlerini azaltıcı önlemleri açıklar.

Ray birleşim yerlerindeki özellikleri ve bağlantıların fonksiyonunu açıklar.

İnsan kaynakları süreçlerini ve kariyer-yetenek yönetimi süreçleri ile bağlantısını açıklar.

İhale ve sözleşme şartlarının; ürün koşulları, rekabet, markalaşma, tüketici şartlarına uygunluğunu açıklar.

- 3. Uygulama:** Alıştırmaları yapma ve problemleri çözme amacıyla işlemlerden yararlanılmasını kapsar. Alıştırma yaparken veya problem çözerken hangi işlemin doğru olduğunun araştırılıp bulunması gereken basamaktır. Yani uygulama basamağındaki davranışlarda daha önce öğrenilen bilgilerin yeni durumlarda kullanılması söz konusudur. Bu basamaktaki kazanımların ölçülebilmesi için daima yeni bir problem durumu verilmelidir. Bu basamak bilinen, tanınan bir görevle karşılaşıldığında rutin olarak yapılan işlemleri ve bilinmeyen, kişinin aşına olmadığı bir görev yerine getirilirken yapılan işlemleri içermektedir. Bir seçme işlemi gerçekleştirildiğinden ve uygulanacak işlemler hakkında bilgi sahibi olunması gerektiğinden anlama ve yaratma bilişsel süreçleri ile ilişkili olarak kullanılmaktadır. Burada kişiden, verilen bir problemi çözmek için gerekli işlemi belirlemesi ve seçilen işlemi kullanarak problemi çözmesi beklenmektedir.

Örnekler:

Filtrelerin temizliğini kontrol ederek uygunsuzlukları giderir.

Ambalaja uygun makina ayarlarını yapar.

Buhar basıncına göre basınç kontrol cihazının ayarını yapar.

Sözleşme, fatura, proforma, akreditif, sipariş formundan birine ait verilere göre ihracat bilgi formunu hazırlar.

Uygulamada izin verilen tolerans ve sapmalara göre kalite gerekliliklerini uygular.

Planlanmış bakım veya ilgili kişi ve birimlerden gelen talep doğrultusunda uygun programlama yapar.

Cilt tipine uygun maskeyi uygular.

- 4. Çözümleme:** Bu basamak, ayrıştırma, düzenleme ve irdeleme ile ilgili bilişsel süreçleri içerir. Bir bütünün öğelerini, bu öğeler arasındaki ilişkileri, bütünün oluşturulma yollarını belirlemede kullanılan zihinsel beceriler ön plana çıkmaktadır. Çözümleme basamağındaki davranışlar, bütünün hem içerik yönünden hem de biçimsel yönden çözümlenmesini gerektirir.

Süreç kategorilerinden anlama, çözümleme ve değerlendirme birbirleriyle ilişkilidir ve bilişsel görevlerin yerine getirilmesinde bunlar sık sık döngüsel olarak tekrarlanır. Bir bütün içerisindeki önemli ve ilgili parçaları ayrıştırma, ayrıştırmada neyin önemli, neyin önemsiz, neyin ilişkili, neyin ilişkisiz olduğunu belirleme, sistemli ve bütünleştirici bağlantılar kurma, verilen bilginin temelindeki bakış açısını, yanlılıklar ve değerleri meydana çıkarabilme bu basamakta gerçekleşen davranışlardır.

Örnekler:

Test sonuçlarını analiz ederek bireyin eğitim ihtiyacını belirler.

Danışan hakkında elde edilen bilgileri iş bulma/meslek seçimi sürecinde nasıl kullanacağına karar verir.

Danışan hakkında toplanan bilgileri analiz eder.

Çalışan eğitimi ile ilgili süreçlerini eğitim ihtiyaç analiz yöntemleriyle analiz eder.

Verilere göre, ana ve alt faaliyetleri gruplandırıp, bu faaliyetler arasındaki öncül-ardıl ilişkileri belirler.

Kariyer ve yetenek yönetimi bilgi sisteminin paydaş analizini yapar.

Proje kısıt ve varsayımlarına bağlı olarak, proje risklerini/fırsatlarını belirler.

- 5. Değerlendirme:** Değerlendirme basamağında verilen veya geliştirilen ölçütlerle ürünler, düşünceler, kuramlar, yöntemler, teknikler vs. hem niteliksel hem de niceliksel özellikleri bakımından karşılaştırılır ve bunlar hakkında bir yargıya varılır. Ölçütler ya da standartlara dayalı karar verme olarak tanımlanır. Sıklıkla kullanılan ölçütler kalite, etkinlik, etkililik, tutarlılık ile ilgili ölçütlerdir. Bir duruma, olaya, işleme, ürüne vb. ölçütlere veya standartlara bakarak bir yargıya ulaşma sürecidir. Bu basamak, bir işlem ya da ürünün kendi içinde uyumsuzluk (tutarsızlık) ya da yanlıgılar bulunup bulunmadığı bakımından denetlenmesini içerir. Kişi, sonuçların öncüllerinden hareketle ulaşılacak bir sonuç olup olmadığını, verilen hipotezi destekleyip desteklemediğini, sunulan materyalin birbiriyle çelişen kısımlar içerip içermediğini sınamaktadır. Ayrıca bu basamak bir işlem ya da ürünün dış ölçütler ya da standartlara göre yargılanmasını, olumlu ya da olumsuz özellikler dikkate alınarak kısmen de olsa bir yargıya varılmasını, olumlu ya da olumsuz eleştirilmesini içermektedir.

Örnekler:

Üretim (mal/hizmet) yapısını analiz ederek üretim yönetimine dair mevcut durumunu belirler.

Sunulacak hizmetin uygulanmasına ilişkin süreçleri, çıktıları ve performans göstergelerini belirler.

KOBİ'nin gelişim evrelerini bir bütün olarak ele alıp, ekonomi ve sektör koşullarına göre değerlendirir.

Müşterilerinin demografik ve ekonomik yapısı ile davranışsal özelliklerini; anketlerle elde edilen veriler veya müşterinin veri tabanındaki kayıtlarından istatistiksel yöntemler kullanılarak tespit eder.

Muhasebe kayıtlarından işlem türleri ve hacimleri açısından müşteri verimliliklerini istatistiksel analiz yöntemleriyle tespit eder.

Analiz sonuçlarını bütünsel olarak ortaya koyar.

- 6. Yaratma:** Yaratma, öğeleri bütünleşik ve işlevsel bir bütün oluşturacak şekilde bir araya getirmeyi içerir. Yaratma olarak sınıflanan hedefler, öğeler ya da kısımların zihinde daha önce var olmayan bir örüntü ya da yapı şeklinde organize edilerek yeni bir bütün oluşturulmasını gerektirir. Yaratma içindeki süreçler, daha çok önceki öğrenme deneyimleri aracılığıyla koordine edilir. Bu basamak yaratıcı düşünmeyi içerse de sonuç olarak tamamen özgün eserler üretmeyi gerektirmemektedir. Bu basamağın ölçülmesi oldukça zordur. Önceden belirlenen bir takım ölçütlere göre değerlendirme yapılamaması; yaratma sürecinde doğru-yanlış ayrımının olmaması, yaratıcılığın ölçülmesini ve değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Bu basamak, probleme alternatif çözümler üretmeyi içerir. Olası çözümler bu basamakta şekillenir. Bir problem anlatımı verilerek çözüm için alternatifler oluşturulması beklenmektedir. Kişilerden kendi ürünleri olan çözümler geliştirmeleri, çözüm planlarını anlatmaları ya da verilen bir problem için çözüm seçmeleri istenerek değerlendirilebilir. Olgusal, kavramsal, işlemsel ve üstbilişsel bilgilerin birlikte kullanılmasını gerektirebilir.

Örnekler:

Hedef kitleyi ve ihtiyaçlarını dikkate alarak tanıtım materyalleri içeriği tasarlar.

Analizler doğrultusunda danışana uygun bir eylem planı oluşturur.

Satış hacmini artırmaya yönelik alternatif stratejiler oluşturur.

Yıl içerisindeki özel günlerde çevrimiçi satışı artırmaya yönelik ürün konseptleri tasarlar.

4. TYÇ SEVİYE TANIMLAYICILARININ YBT İLE İLİŞKİSİ

4.1. YBT Bilgi Türleri ile TYÇ Seviye Tanımlayıcılarının İlişkilendirilmesi

Bilgi Boyutu	TYÇ Seviye Tanımlayıcıları (Bilgi)
<p>Olgusal Bilgi: Bir disiplin alanının tanınmasını ya da o disiplindeki herhangi bir problemi çözebilmek için öğrenilmesi gereken temel öğeleri içerir. Ayrık, yalıtılmış, soyutluk derecesi az olan ve kendi içinde anlamlı bilgi parçacıklarını içerir. Kendi başına anlam ifade eden bilgi türü olması sebebiyle kavramsal bilgiden ayrılır.</p>	<p>1. Seviye: Kendisi ve çevresine ilişkin genel bilgiye sahip olma</p>
	<p>2. Seviye: Bir iş veya öğrenme alanına ait başlangıç düzeyinde olgusal bilgiye sahip olma</p>
<p>Kavramsal Bilgi: Kategoriler ve sınıflamalar bilgisiyile daha karmaşık ve organize edilmiş bilgi formları arasındaki ilişkilerin bilgisini içerir. Bu boyutta kavramlar ve kavramlar arasındaki ilişkinin incelenmesi yapılmaktadır. Soyutluk derecesinin fazla olması, değer ve kapsamının daha üst düzeyde yer alması sebebiyle olgusal bilgiden ayrılır.</p>	<p>3. Seviye: Bir iş veya öğrenme alanına ait başlangıç düzeyinde kuramsal, orta düzeyde olgusal bilgiye sahip olma</p>
	<p>4. Seviye: Bir iş veya öğrenme alanına ait orta düzeyde kuramsal ve işlemsel, orta düzeyin üzerinde olgusal bilgiye sahip olma</p>
<p>İşlemsel Bilgi: Olgusal ve kavramsal bilgi “ne” sorusunun cevabıyla ilgiliyken; işlemsel bilgi “nasıl” sorusunun cevabıyla ilgilidir. Bir şeyin nasıl yapılacağıyla ilgili süreç bilgisini içerir. İşlemsel bilgi, süreci ifade ederken aynı zamanda o işlemin ne zaman kullanılacağına dair bilgiyi de içerir.</p>	<p>5. Seviye: Bir iş veya öğrenme alanının sınırlarının farkında olarak, bu alana özgü, kapsamlı, kuramsal ve olgusal bilgilere sahip olma</p>
	<p>6. Seviye: Bir iş veya öğrenme alanında sorgulayıcı bakış açısını kapsayacak şekilde ileri düzeyde kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiye sahip olma</p>
<p>Üstbilişsel bilgi: Bilişle ilgili bilgi, yani kişinin kendi bilişinden haberli, onunla ilgili bilgi sahibi olması demektir. Kişinin neyi bilip bilmediğinin, hangi öğrenme yönteminin kendisi için uygun olduğunun, hangilerinin uygun olmadığını ve kendi bilişsel süreçlerinin farkında olmasını içerir.</p>	<p>7. Seviye: Bir iş veya öğrenme alanında, özgün fikirlerin ve/veya araştırmanın temelini oluşturan ve bir kısmı en ileri düzeydeki ihtisas bilgisine sahip olma Alanındaki ve alanının ilişkili olduğu değişik alanların arayüzündeki bilgi meselelerinde sorgulayıcı yaklaşıma sahip olma</p>
	<p>8. Seviye: Bir iş veya öğrenme alanındaki kuram, uygulama, yöntem ve tekniklerin en ileri düzeydeki sistematik bilgisine ve sorgulayıcı analiz yapacak kapasiteye sahip olma Bir iş veya öğrenme alanıyla ilişkili olarak farklı iş veya öğrenme alanlarında en ileri düzeydeki arayüz bilgisine sahip olma</p>

4.2. YBT Bilişsel Süreç Boyutu ile TYÇ Seviye Tanımlayıcılarının İlişkilendirilmesi

Bilişsel Süreç Boyutu	TYÇ Seviye Tanımlayıcıları (Beceri ve Yetkinlik)
<p>Hatırlama: Bu alandaki davranışlar ölçülürken bireylerin bilgiyi hatırlaması, kendine verileni olduğu gibi yansıtmaması beklenmekte, kendisinin herhangi bir katkıda bulunması beklenmemektedir.</p>	<p style="text-align: center;">1.Seviye</p> <p>Beceri: Basit görevleri yerine getirmek için gerekli temel beceriye sahip olma Yetkinlik: Basit görevleri rehberlik ve gözetim altında gerçekleştirme</p>
<p>Anlama: Edinilen yeni bilgiler ile daha önce edinilmiş olan bilgiler arasında bağlantı kurulan basamaktır. Bu basamakta bireyden konuyu veya olayı açıklayabilmesi, bilgiyi kendine özgü biçimde ifade etmesi, kavramların birbirinden farkını anlayabilmesi beklenmektedir. Bu düzeydeki davranışlar ölçülürken bilgi, bireyin daha önce hiç görmediği bir düzenleme içinde verilmelidir.</p>	<p style="text-align: center;">2.Seviye</p> <p>Beceri: Görevleri yerine getirmek ve olası basit sorunları çözmek için gerekli bilgiyi kullanma temel becerisine sahip olma Yetkinlik: Basit görevleri gözetim altında sınırlı özerklik ile gerçekleştirme, hayat boyu öğrenme yaklaşımı kapsamında öğrenme ihtiyaçlarının farkında olma</p>
<p>Uygulama: Alıştırmaları yapma ve problemleri çözme amacıyla işlemlerden yararlanılmasını kapsar. Alıştırma yaparken veya problem çözerken hangi işlemin doğru olduğunun araştırılıp bulunması gereken basamaktır. Yani uygulama basamağındaki davranışlarda daha önce öğrenilen bilgilerin yeni durumlarda kullanılması söz konusudur. Bu basamaktaki kazanımların ölçülebilmesi için daima yeni bir problem durumu verilmelidir. Bu basamak bilinen, tanınan bir görevle karşılaştığında rutin olarak yapılan işlemleri ve bilinmeyen, kişinin aşına olmadığı bir görev yerine getirilirken yapılan işlemleri içermektedir.</p>	<p style="text-align: center;">3.Seviye</p> <p>Beceri: Görevleri yerine getirmek ve problem çözmek için, gerekli veri, yöntem ve araç-gereçleri seçip kullanma becerisine sahip olma Yetkinlik: Görevleri yerine getirmede sorumluluk alma değişen şartları dikkate alarak görevi tamamlama hayat boyu öğrenme yaklaşımı kapsamında öğrenme ihtiyaçlarını rehberlik eşliğinde belirleme ve karşılama</p> <p style="text-align: center;">4.Seviye</p> <p>Beceri: Bir iş veya öğrenme alanına özgü iş ve işlemleri yerine getirmek ve sorunlara çözüm üretmek amacıyla bilişsel ve uygulamalı becerilere sahip olma Yetkinlik: Öngörülebilir, ancak değişime açık ortamlarda, görevleri tamamlamak için tam sorumluluk alma, başkalarının yürüttüğü sıradan görevlerin gözetimini yapma, bu görevlerin değerlendirilmesinde ve iyileştirilmesinde sınırlı sorumluluk alma, hayat boyu öğrenme yaklaşımı kapsamında öğrenme ihtiyaçlarını karşılama ve rehberlik eşliğinde ileriye yönelik öğrenme hedeflerini belirleme, bir iş veya öğrenme alanındaki bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile etik meseleler ve toplumsal sorunların ilişkisi konusunda farkındalığa sahip olma</p>
<p>Çözümleme: Bir bütünün öğelerini, bu öğeler arasındaki ilişkileri, bütünün oluşturulma yollarını belirlemede kullanılan zihinsel beceriler ön plana çıkmaktadır. Çözümleme basamağındaki davranışlar, bütünün hem içerik yönünden hem de biçimsel yönden çözümlenmesini gerektirir.</p>	<p style="text-align: center;">5.Seviye</p> <p>Beceri: Sınırları belirlenmiş soyut ve somut sorunlara yaratıcı çözümler geliştirmede gerekli, kapsamlı, bilişsel ve uygulamalı becerilere sahip olma Yetkinlik: Öngörülemeyen değişikliklerin olduğu ortamlarda yönetim ve gözetim görevi yapma, kendisinin ve başkalarının başarımlarını düzeyini</p>

Bilişsel Süreç Boyutu	TYÇ Seviye Tanımlayıcıları (Beceri ve Yetkinlik)
<p>Süreç kategorilerinden anlama, çözümlenme ve değerlendirme birbirleriyle ilişkilidir ve bilişsel görevlerin yerine getirilmesinde bunlar sık sık döngüsel olarak tekrarlanır. Bir bütün içerisindeki önemli ve ilgili parçaları ayrıştırma, ayrıştırmada neyin önemli, neyin önemsiz, neyin ilişkili, neyin ilişkisiz olduğunu belirleme, sistemli ve bütünleştirici bağlantılar kurma, verilen bilginin temelindeki bakış açısını, yanlışlıklar ve değerleri meydana çıkarabilme bu basamakta gerçekleşen davranışlardır.</p>	<p>değerlendirme ve geliştirme, projelerin yönetimi dâhil iş veya öğrenme ortamlarında işleme dair etkileşimde bulunma, bir iş veya öğrenme alanına yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının kapsamına ve bu kapsamın örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla ilişkisi konusunda genel farkındalığa sahip olma, bir iş veya öğrenme alanındaki bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile toplumsal ve etik meseleler ve sorumluluklar ilişkisinin farkında olma</p>
<p>Değerlendirme: Verilen veya geliştirilen ölçütlerle ürünler, düşünceler, kuramlar, yöntemler, teknikler vs. hem niteliksel hem de niceliksel özellikleri bakımından karşılaştırılır ve bunlar hakkında bir yargıya varılır. Ölçütler ya da standartlara dayalı karar verme olarak tanımlanır. Sıklıkla kullanılan ölçütler kalite, etkinlik, etkililik, tutarlılık ile ilgili ölçütlerdir. Bir duruma, olaya, işleme, ürüne vb. ölçütlere veya standartlara bakarak bir yargıya ulaşma sürecidir. Bu basamak, bir işlem ya da ürünün kendi içinde uyumsuzluk (tutarsızlık) ya da yanlışlıklar bulunup bulunmadığı bakımından denetlenmesini içerir. Kişi, sonuçların öncüllerinden hareketle ulaşılacak bir sonuç olup olmadığını, verilen hipotezi destekleyip desteklemediğini, sunulan materyalin birbiriyle çelişen kısımlar içerip içermediğini sınamaktadır.</p>	<p style="text-align: center;">6.Seviye</p> <p>Beceri: Uzmanlık gerektiren bir iş veya öğrenme alanında, karmaşık ve öngörülemeyen sorunları çözmek için gerekli, uzmanlık ve yenilik niteliği gösteren ileri düzeyde becerilere sahip olma</p> <p>Yetkinlik: Öngörülemeyen iş veya öğrenme ortamlarında sorumluluk alarak karar verme ve bu ortamlarda karmaşık teknik veya meslekî faaliyet veya projeleri yönetme, kişilerin ve grupların meslekî gelişiminin yönetiminde sorumluluk alma, bir iş veya öğrenme alanına yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının kavramları, politikaları, araçlarının uygulaması ve bunların örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla ilişkisi konusunda deneyim sahibi olma, bir iş veya öğrenme değerlendirmesinde bulunurken toplumsal ve etik değerlerin farkında olma</p> <p style="text-align: center;">7.Seviye</p> <p>Beceri: Bir iş veya öğrenme alanında yeni bilgi ve yöntemleri geliştirmek ve farklı alanlardan bilgiyi bütünleştirmek için yürütülen araştırma ve/veya yenilik faaliyetlerinde sorun çözmede ileri düzeyde beceriye sahip olma, ileri araştırma işlemlerinin kavranılması, tasarlanması, uygulanması ve uyarlanmasını yapma becerisine ekip üyesi veya kısmen özerk olarak sahip olma</p> <p>Yetkinlik: Öngörülemeyen, karmaşık ve yeni stratejik yaklaşımlar gerektiren iş veya öğrenme ortamlarını yönetme ve dönüştürme, karmaşık bir ortamda değişimi yönetme tecrübesine sahip olma, meslekî bilgi ve uygulamaya katkı yapmak ve/veya takımların stratejik başarımlarını değerlendirmek için sorumluluk alma, bir iş veya öğrenme alanına ve alanlar arasındaki arayüz bilgisine yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının kavram, politika, araçlar ve uygulaması ve bunların örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla ilişkisi konusunda liderlik yapma, bir iş veya öğrenme alanında, toplumsal ve etik</p>

Bilişsel Süreç Boyutu	TYÇ Seviye Tanımlayıcıları (Beceri ve Yetkinlik)
	meseleleri ve sorumlulukları dikkate alarak bilgiyi bütünleştirme ve yargıda bulunma
<p>Yaratma: Öğeleri bütünleşik ve işlevsel bir bütün oluşturacak şekilde bir araya getirmeyi içerir. Yaratma olarak sınıflanan hedefler, öğeler ya da kısımların zihinde daha önce var olmayan bir örüntü ya da yapı şeklinde organize edilerek yeni bir bütün oluşturulmasını gerektirir. Yaratma içindeki süreçler, daha çok önceki öğrenme deneyimleri aracılığıyla koordine edilir. Bu basamak yaratıcı düşünmeyi içerse de sonuç olarak tamamen özgün eserler üretmeyi gerektirmemektedir.</p>	<p style="text-align: center;">8.Seviyeye</p> <p>Beceri: Bir iş veya öğrenme alanındaki en ileri düzeydeki araştırma ve/veya yenilikte kritik sorunları çözmek, mevcut bilgiyi veya meslekî uygulamayı genişletmek ve yeniden tanımlamak için sentez ve değerlendirmeyi de kapsayan en ileri düzeydeki bilgi, yöntem ve teknikleri kullanmayı gerektiren uzmanlaşmış becerilere sahip olma, ileri araştırma süreçlerinin kavranılması, tasarlanması, uygulanması ve uyarlanmasını yapma becerisine özerk olarak sahip olma, alanında ortaya çıkan, farklı alanlardaki yöntem ve yaklaşımların kullanımını da gerektiren yeni ve karmaşık sorunları çözme becerisine sahip olma</p> <p>Yetkinlik: Güçlü bir yetkinlik, yenilik, özerklik, bilimsel ve meslekî tutarlılığa sahip olma ve araştırma dâhil iş veya öğrenme ortamlarındaki en ileri seviyedeki yeni fikirlerin ve süreçlerin geliştirilmesinde yetkin olduğunu gösterme, bir iş veya öğrenme alanındaki mevcut bilgi veya meslekî uygulamanın yeniden tanımlanmasına veya genişletilmesine imkân veren yeni ve özgün yaklaşımların geliştirilmesinde liderlik yapma, bir iş veya öğrenme alanına ve alanlar arasındaki arayüz bilgisine yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının öngörülme, karmaşık ve yenilik gerektiren ortamlarda geliştirilmesine, örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla desteklenmesine ilişkin konularda özgün politika ve uygulamalar geliştirme, bir iş veya öğrenme alanında, toplumsal ve etik meseleleri ve sorumlulukları dikkate alarak yeni bilgi üretme</p>

4.3. TYÇ Seviye Tanımlayıcıları ile YBT'nin İlişkilendirilmesi

➤ Birinci Seviyeye Ait Seviye Tanımlayıcıları ile YBT'nin İlişkilendirilmesi

Birinci Seviye	Bilgi Birikimi Boyutu	Bilişsel Süreç Boyutu
		Hatırlama
	Kendisi ve çevresine ilişkin genel bilgi	Bilginin doğrudan öğretildiği şekilde hatırlanması

Birinci seviyede yer alan yeterliliklere sahip kişiler;

- ✓ Kendisi ve çevresiyle ilgili genel bilgiye sahiptir.
- ✓ Kendisi ve çevresiyle ilgili genel bilgiyi kullanmak için temel beceriye sahiptir.
- ✓ Basit görevleri rehberlik ve gözetim altında gerçekleştirir.
- ✓ Faaliyetlere ilişkin sorumluluk almaz.

Birinci seviyede yer alan öğrenme kazanımlarını oluştururken kullanılacak örnek fiiller:

- sıralar
- listeler
- tekrarlar
- kopyalar
- söyler
- kaydeder
- ana hatlarıyla söyler
- anlatır
- tarif eder
- gösterir
- alıntı yapar
- toplar

➤ İkinci Seviyeye Ait Seviye Tanımlayıcıları ile YBT'nin İlişkilendirilmesi

İkinci Seviye	Bilgi Birikimi Boyutu	Bilişsel Süreç Boyutu	
		Hatırlama	Anlama
	Başlangıç Düzeyinde Olgusal Bilgi		Konunun ya da olayın açıklanabilmesi, kendi cümleleri ile ifade edilmesi

İkinci seviyede yer alan yeterliliklere sahip kişiler;

- ✓ Meslek alanıyla ilgili başlangıç düzeyinde olgusal bilgiyi (terimler, olaylar ve öğeler bilgisi) kullanarak görevleri yerine getirir.
- ✓ Meslek alanıyla ilgili terimleri, olayları ve kavramları başlangıç düzeyinde açıklar.
- ✓ Meslek alanıyla ilgili basit görevleri yerine getirirken uygun malzeme, araç-gereç ve işlemleri seçer.
- ✓ Meslek alanıyla ilgili basit görevleri yerine getirirken uygun malzeme, araç-gereç ve işlemleri kullanır.
- ✓ Bilinen çalışma ortamlarında basit ve tekrarlayan görevleri yakın gözetim altında ve sınırlı özerklik içerisinde gerçekleştirir.
- ✓ Meslek alanıyla ilgili olası basit sorunlara çözümler üretir.
- ✓ Görevleriyle ilgili işlemleri kalite standartları doğrultusunda yerine getirir.
- ✓ Görevlerini iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve hijyen ile ilgili önlemleri uygulayarak yerine getirir.
- ✓ Öğrenme ihtiyaçlarını rehberlik eşliğinde belirler.
- ✓ Takım çalışmasına sınırlı düzeyde katkıda bulunur.

İkinci seviyede yer alan öğrenme kazanımları oluştururken kullanılacak örnek fiiller:

- açıklar
- özetler
- sonuç çıkarır
- yorumlar
- ilişkilendirir
- ayırt eder
- açıklık getirir
- seçer
- dönüştürür
- genelleştirir
- tahmin eder
- ayırır
- karşılaştırır
- örnekle açıklar
- farkına varır
- çözer

➤ **Üçüncü Seviyeye Ait Seviye Tanımlayıcıları ile YBT'nin İlişkilendirilmesi**

Üçüncü Seviye	Bilgi Birikimi Boyutu	Bilişsel Süreç Boyutu		
		Hatırlama	Anlama	Uygulama
	Temel Düzeyde Kavramsal ve İşlemsel Bilgi			Öğrenilen bilgilerin öngörülebilir durumlarda kullanılması (Duruma uygun araç, gereç ve yöntemi seçebilir. Sınırlı sorumluluk alır.)

Üçüncü seviyede yer alan yeterliliklere sahip kişiler;

- ✓ Meslek alanıyla ilgili temel düzeyde işlemsel ve kuramsal, orta düzeyde olgusal bilgiyi kullanarak görevleri yerine getirir.
- ✓ Meslek alanına özgü görevleri yerine getirmek ve öngörülebilir sorunlara çözüm üretmek için gerekli veri, yöntem, araç ve gereçleri seçerek kullanır.
- ✓ Meslek alanıyla ilgili görevleri öngörülebilir ortamlarda gerçekleştirir.
- ✓ Alışılmış görevlerin yürütümünde açık, anlaşılır ve belirli/tanımlanmış olan seçenekler arasında tercih yapar.
- ✓ İyi uygulama için gerekli kuralları takip eder.
- ✓ Görevleriyle ilgili işlemleri kalite standartları doğrultusunda gerçekleştirir.
- ✓ Görevleri sınırlı sorumluluk ile yerine getirir.
- ✓ Görevlerini iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve hijyen ile ilgili önlemleri uygulayarak yerine getirir.
- ✓ Öğrenme ihtiyaçlarını rehberlik eşliğinde belirleyerek karşılar.
- ✓ Takım çalışmasına tam katkıda bulunur.

Üçüncü seviyede yer alan öğrenme kazanımları oluştururken kullanılacak örnek fiiller:

- uygular
- hesaplar
- değiştirir
- tercih eder
- hazırlar
- tamamlar
- oluşturur
- inceler
- gösterir
- kullanır
- çalıştırır
- bulur
- aktarır
- sınıflandırır
- inceler
- işler

➤ **Dördüncü Seviyeye Ait Seviye Tanımlayıcıları ile YBT'nin İlişkilendirilmesi**

	Bilgi Birikimi Boyutu	Bilişsel Süreç Boyutu		
		Hatırlama	Anlama	Uygulama
Dördüncü Seviye	Orta Düzeyde Kavramsal ve İşlemsel Bilgi			

Dördüncü seviyede yer alan yeterliliklere sahip kişiler;

- ✓ Meslek alanıyla ilgili orta düzeyde kuramsal ve işlemsel, orta düzeyin üzerinde olgusal bilgiyi kullanarak görevleri yerine getirir.
- ✓ Meslek alanına özgü iş ve işlemleri yerine getirerek süreçlerde yaşanan sorunlara çözüm üretir.
- ✓ Öngörülebilir ancak değişime ve sorunlara açık ortamlarda karmaşık görevleri tam sorumlulukla yürütür.
- ✓ Başkalarının yürüttüğü sıradan ve tekrarlayan görevleri gözetleyerek yetkisi dâhilinde gereken önlemleri alır.
- ✓ Başkalarının yürüttüğü sıradan ve tekrarlayan görevlerin değerlendirilmesinde ve performansının iyileştirilmesinde sınırlı/yetkisi dâhilinde sorumluluk alır.
- ✓ Sorunların çözümünde açık ve anlaşılır seçenekler arasında en uygun olan prosedüre karar verir.
- ✓ Görevlerin dağılımı, takibi, süreçlerde ortaya çıkan problemler ile görevlerin tamamlanmasına yönelik süreçlerle ilgili bilgi ve verileri düzenli şekilde elde eder, düzenler ve gerekli yerlere iletir.
- ✓ Yöntem, araç, malzeme ve veriyi seçerek öngörülebilir sorunları çözer.
- ✓ Yönettiği görevlere ilişkin iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma, hijyen ve kalite gerekliliklerinin uygulanmasını sağlar.
- ✓ Yürüttüğü görevleri iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma, hijyen ve kalite gerekliliklerine uygun şekilde gerçekleştirir.
- ✓ Ürün ve hizmet kalitesinin iyileştirilmesine katkı sağlar.
- ✓ Öğrenme ihtiyaçlarını karşılar.
- ✓ Geleceğe dönük öğrenme hedeflerini rehberlik eşliğinde belirler.
- ✓ Takım çalışmasına aktif olarak katılır sorumluluğundaki kişilerin katılımını destekler.
- ✓ Mesleki bilgi ve becerilerini gerektiğinde birlikte çalıştığı kişilere aktarır.
- ✓ Mesleği ile ilgili yenilik ve gelişmeleri takip eder.

Dördüncü seviyede yer alan öğrenme kazanımları oluştururken kullanılacak örnek fiiller:

- uygular
- geliştirir
- organize eder
- geliştirir
- karar verir
- ortaya çıkarır
- ilişkilendirir
- üretir
- değiştirir
- hesaplar
- programlar
- aktarır
- çözer
- uyarlar
- öngörür
- inceler

➤ **Beşinci Seviyeye Ait Seviye Tanımlayıcıları ile YBT'nin İlişkilendirilmesi**

	Bilgi Birikimi Boyutu	Bilişsel Süreç Boyutu			
					Çözümleme
Beşinci Seviye	İşlemsel Bilgi	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Bir bütün içerisindeki önemli ve ilgili parçaları ayrıştırma, neyin önemli, neyin önemsiz, neyin ilişkili, neyin ilişkisiz olduğunu belirleme, sistemli ve bütünleştirici bağlantılar kurma, verilen bilginin temelindeki bakış açısını, yanlışlıklar ve değerleri meydana çıkarabilme

Beşinci seviyede yer alan yeterliliklere sahip kişiler;

- ✓ Meslek alanının sınırlarının farkında olarak, alana özgü kapsamlı kuramsal, işlemsel ve olgusal bilgiyi kullanarak görevleri yerine getirir.
- ✓ Sınırları belirlenmiş soyut ve somut sorunlara yaratıcı çözümler geliştirir.
- ✓ Öngörülemeyen değişikliklerin olduğu ortamlarda karmaşık görevleri yürütür.
- ✓ Görevlerin yürütümünde standart ve standart dışı işlemleri uygular.
- ✓ Uygun ekipman, araç-gereç ve malzemenin temin, tedarik ve kullanımını planlar.
- ✓ Görevlerin dağılımı, takibi, süreçlerde ortaya çıkan problemler ile görevlerin tamamlanmasına yönelik süreçlerle ilgili bilgi ve verileri düzenli şekilde elde eder, düzenler ve gerekli yerlere iletir.
- ✓ Mesleki faaliyetlerin yürütülmesinde sorumluluğunda çalışan kişilerin gözetim ve yönlendirmesini yapar.
- ✓ Yönettiği görevlere ilişkin iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma, hijyen ve kalite gerekliliklerinin uygulanmasını sağlar.
- ✓ Yürüttüğü görevleri iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma, hijyen ve kalite gerekliliklerine uygun şekilde gerçekleştirir.
- ✓ Kendisinin ve başkalarının başarı düzeyini değerlendirme ve geliştirmede sorumluluk alır.
- ✓ Proje yönetim süreçlerinde sınırlı seviyede sorumluluk alır.
- ✓ Takımların performansında ve gelişiminde tam sorumluluk alır.
- ✓ Ürün/hizmetlerin ve süreçlerin iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapar.
- ✓ Meslek alanıyla ilgili konularda bilgi, beceri ve deneyimlerini çalışanlarla paylaşır.
- ✓ Meslek alanındaki bilgi, beceri, tutum ve davranışlarla toplumsal ve etik meseleler ve sorumlulukları ilişkilendirir.
- ✓ Meslek alanıyla ilgili yenilik ve gelişmeleri takip ederek mesleki uygulamalara yansıtır.
- ✓ Geleceğe dönük öğrenme hedeflerini belirler.

Beşinci seviyede yer alan öğrenme kazanımları oluştururken kullanılacak örnek fiiller:

• analiz eder	• anlam çıkarır	• düzenler	• deney yapar
• karşılaştırır	• ilişkilendirir	• ortaya koyar	• belirler
• tartışır	• sorgular	• değer biçer	• teşhis eder
• ayırır	• eleştirir	• müzakere eder	• denetler

➤ **Altıncı Seviyeye Ait Seviye Tanımlayıcıları ile YBT'nin İlişkilendirilmesi**

	Bilgi Birikimi Boyutu	Bilişsel Süreç Boyutu				Değerlendirme	Yaratma
		Hatırlama	Anlama	Uygulama	Çözümleme		
Altıncı Seviye	İşlemsel Bilgi					Verilen veya geliştirilen ölçütlerle ürünler, düşünceler, kuramlar, yöntemler, teknikler vs. hem niteliksel hem de niceliksel özellikleri bakımından karşılaştırma ve bunlar hakkında bir yargıya varma	Soyut düşünmeyi gerektiren sorunlara kısmen yaratıcı çözümler geliştirme

Altıncı seviyede yer alan yeterliliklere sahip kişiler;

- ✓ Meslek alanında sorgulayıcı bakış açısını içerecek şekilde ileri düzey kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiyi kullanarak görevleri yerine getirir. Karmaşık ve öngörülemeyen sorunlara yaratıcı çözümler geliştirmede ileri düzey uzmanlık becerisini kullanır.
- ✓ Meslek alanına özgü ileri düzey uzmanlık gerektiren faaliyetlere yönelik bilgi ve verileri değerlendirerek bu faaliyetlerle ilgili yargıya varır.
- ✓ Öngörülemeyen ortamlarda sorumluluk alarak karar verir.
- ✓ Öngörülemeyen ortamlarda karmaşık olan faaliyet ve projeleri yönetir.
- ✓ Kendisinin, kişilerin ve grupların performansının yönetiminde ve mesleki gelişiminde sorumluluk alır.
- ✓ Soyut düşünmeyi gerektiren sorunlara kısmen yaratıcı çözümler geliştirir.
- ✓ Entelektüel bağımsızlık ve analitik düşünceler sergiler.
- ✓ Yönettiği görevlere ilişkin iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve kalite prosedürlerinin geliştirilmesini ve uygulanmasını sağlar.
- ✓ Ürün/hizmetlerin ve süreçlerin iyileştirilmesine yönelik araştırma ve geliştirme çalışmaları yapar.
- ✓ Meslek alanıyla ilgili uzmanlık düzeyindeki bilgi, becerileri ve deneyimlerini çalışanlarla paylaşır.
- ✓ Proje yönetimi ve uygulama süreçlerinde çalışan ekiplere liderlik eder.
- ✓ Mesleği ile ilgili ileri düzeyde yenilik ve gelişmeleri takip ederek mesleki uygulamalara yansıtılmasını sağlar.

Altıncı seviyede yer alan öğrenme kazanımları oluştururken kullanılacak örnek fiiller:

- değerlendirir
- yorumlar
- tavsiye eder
- sonuç çıkarır
- sonuca varır
- ispat eder
- ikna eder
- denetler
- öneride bulunur
- yargıda bulunur
- doğrular
- sorgular
- tespit eder
- savunur
- öngörür
- çözer

➤ **Yedinci Seviyeye Ait Seviye Tanımlayıcıları ile YBT'nin İlişkilendirilmesi**

Yedinci Seviye	Bilgi Birikimi Boyutu	Bilişsel Süreç Boyutu					Yaratma
	Üstbilişsel Bilgi	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Çözümleme	Değerlendirme	Meslek alanında yeni bilgi ve yöntemleri geliştirmek ve farklı alanlardan bilgileri bütünleştirmek amacıyla yürütülen araştırma ve geliştirme faaliyetleri için ileri düzey beceriye sahip olma

Yedinci seviyede yer alan yeterliliklere sahip kişiler;

- ✓ Meslek alanına özgün fikirlerin ve/veya araştırmanın temelini oluşturan ve bir kısmı en ileri düzeyde olan ihtisas bilgisini kullanarak görevleri yerine getirir.
- ✓ Meslek alanı ve meslek alanı ile ilgili farklı alanların ilişkili olduğu konulara sorgulayıcı yaklaşır.
- ✓ Meslek alanında yeni bilgi ve yöntemleri geliştirmek ve farklı alanlardan bilgileri bütünleştirmek için araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütür.
- ✓ İleri araştırma tekniklerini farklı ortamlara uyarlar.
- ✓ Meslek alanına ilişkin araştırmalar yaparak özgün fikirler, süreçler ve yöntemler geliştirir.
- ✓ Öngörülemeyen ortamlarda karmaşık konularda üst düzeyde karar verme sorumluluğu alır.
- ✓ Öngörülemeyen, karmaşık ve yeni stratejik yaklaşımlar gerektiren ortamlardaki süreçleri ve bu ortamlarda çalışanları yönetir.
- ✓ Öngörülemez, karmaşık ve yeni stratejik yaklaşımlar gerektiren ortamlardaki süreçlerin dönüşüm ve değişimini sağlar.
- ✓ Öngörülemeyen, karmaşık ve yeni stratejik yaklaşım gerektiren ortamlarda iç ve dış çevre koşullarını göz önünde bulundurarak stratejik planlar yapar.
- ✓ Mesleki konularda uzmanlık ve inovasyon yeteneği sergiler.
- ✓ Takımların stratejik başarımlarını değerlendirir ve sorumluluk alır.
- ✓ Çalışma alanında toplumsal ve etik meseleleri ve sorumlulukları dikkate alarak yargıda bulunur.
- ✓ Mesleki faaliyetlerde ileri düzey uzmanlık bilgisini ve becerilerini kullanarak yeni araştırma geliştirme ve yenilik projelerini planlar.
- ✓ Proje ekiplerine liderlik eder.
- ✓ Proje yönetimi ve uygulama süreçlerinde çalışan ekipleri, yürütülen faaliyetlerin etkinliklerini denetler.
- ✓ İş yerinde gerekli iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve kalite prosedürlerinin iyileştirilmesine yönelik faaliyetlerin uygunluğunu denetler.
- ✓ Meslek alanıyla ilgili ileri düzey uzmanlık gerektiren bilgi, beceri ve deneyimlerini çalışanlarla paylaşır.
- ✓ Ürün/hizmetlerin ve süreçlerin iyileştirilmesine yönelik çalışmaları planlar.
- ✓ Ürün/hizmetlerin ve süreçlerin iyileştirilmesine yönelik çalışmaları yönetir.
- ✓ Sorumluluğunda çalışanların eğitimi, mesleki gelişimi, kariyer planlaması ve meslekte ilerlemelerine yönelik çalışmaları planlar.

- ✓ Çalışma ortamının ve prosedürlerin toplumsal adalet, sosyal ilişkiler, evrensel insani ve etik değerlere uygun düzenlenmesini sağlar.
- ✓ Mesleği ile ilgili ileri düzeydeki yenilikleri, gelişmeleri ve yayınları takip ederek meslek alanındaki uygulamalara yansıtılmasını sağlar.

Yedinci seviyede yer alan öğrenme kazanımları oluştururken kullanılacak örnek fiiller:

- değerlendirir
- yapılandırır
- dizayn eder
- geliştirir
- bir araya getirir
- planlar
- önerir
- savunur
- karar verir
- yargılar
- yorumlar
- sonuçlandırır
- öngörür
- savunur
- tetkik eder
- tutarsızlıkları belirler

➤ Sekizinci Seviyeye Ait Seviye Tanımlayıcıları ile YBT'nin İlişkilendirilmesi

Sekizinci Seviye	Bilgi Birikimi Boyutu	Bilişsel Süreç Boyutu					
	Üstbilişsel Bilgi	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Çözümleme	Değerlendirme	Yaratma
							Öğeleri bütünleşik ve işlevsel bir bütün oluşturacak şekilde bir araya getirmeyi içerir.

Sekizinci seviyede yer alan yeterliliklere sahip kişiler;

- ✓ İlgili olduğu meslek alanıyla ilgili kuram, yöntem, uygulama ve tekniklerin en ileri düzeydeki sistematik bilgisine sahiptir.
- ✓ Çalışma alanıyla ilgili sorgulayıcı analiz yapar.
- ✓ Bir iş veya öğrenme alanıyla ilişkili farklı alanlara yönelik ileri düzeyde arayüz bilgisine sahiptir.
- ✓ Kritik sorunları çözmek için mevcut bilgiyi veya mesleki teknikleri en ileri derecede uygulama becerisine sahiptir.
- ✓ Yeni ve karmaşık sorunların çözümünde ilişkili alana ait arayüz bilgisini kullanarak özgün çözümler üretir ve sorunların çözümüne liderlik yapar.
- ✓ Araştırma faaliyetlerinde özerk bir biçimde çalışarak gerekli süreçleri tasarlar, uygular ve sonuçları değerlendirir.
- ✓ Meslek alanıyla ilgili olarak güçlü bir liderlik ve sorumluluk alma yetkinliğine sahiptir.

Sekizinci seviyede yer alan öğrenme kazanımları oluştururken kullanılacak örnek fiiller:

- oluşturur
- yaratır
- üretir
- planlar
- formüle eder
- tasarlar
- önerir
- tasarlar
- geneller
- meydana getirir
- kurar
- birleştirir
- hazırlar
- düzenler
- tetkik eder
- tutarsızlıkları belirler

EK-1: ÖĞRENME KAZANIMLARI İÇİN KONTROL LİSTESİ

1. Yeterliliğin kapsamına uygun
2. Yeterlilik için ihtiyaç duyulan bilgi, beceri ve yetkinlikleri kapsıyor
3. Alt öğrenme kazanımları, öğrenme kazanımlarına uygun belirlenmiş
4. Açık ve anlaşılır şekilde ifade edilmiş (bilmek, anlamak öğrenmek gibi belirsiz ifadelerden kaçınılmış)
5. Yeterliliğin seviyesine uygun yazılmış
6. Ölçülebilir ve gözlemlenebilir ifadeler kullanılmış
7. Bir birim için yaklaşık 2-5 adet yazılmış
8. Öğrenme kazanımı oluşturulurken tek fiil kullanılmış
10. Öğrenme kazanımı oluşturulurken aktif fiil kullanılmış

EK-2: ÖRNEKLER:

1. Metal Ekstrüzyon Üretim Alanı İle İlgili Örnek

Metal Ekstrüzyon Üretim İşçisi (Seviye 3)

- Metal ekstrüzyon üretim süreçlerini iş sağlığı ve güvenliği ile çevre koruma önlemlerini uygulayarak gerçekleştirir.
- Metal ekstrüzyon üretim süreçlerini kalite gerekliliklerine uygun şekilde gerçekleştirir.
- Metal ekstrüzyon üretim sürecinde yürüttüğü işlemleri (ekstrüzyon ön hazırlığı, biyeti hazırlığı, ekstrüzyon ve ekstrüzyon sonrası işlemler) amirinin gözetiminde verilen talimatlar doğrultusunda yapar.

Metal Ekstrüzyon Üretim İşçisi (Seviye 4)

- Metal ekstrüzyon üretim süreçlerini iş sağlığı ve güvenliği ile çevre koruma önlemlerini uygulayarak gerçekleştirir.
- Metal ekstrüzyon üretim süreçlerini kalite gerekliliklerine uygun şekilde gerçekleştirir.
- İş emrine uygun olarak astlarının görev dağılımını yapar.
- Astlarının çalışmalarını izleyerek iş emrine uygunluğunu kontrol eder.
- Kontroller sonucu tespit ettiği aksaklıklara yetkisi dahilinde müdahale eder.
- Yetkisi dahilinde olmayanları amirine bildirir.
- Ekstrüzyon ön hazırlığı, biyeti hazırlığı, ekstrüzyon ve ekstrüzyon sonrası işlemleri gerçekleştirir ya da gerçekleştirilmesini sağlar.

Seviye 4'ün Seviye 3'ten yapılan işin teknik boyutu açısından temel farklılıkları aşağıda sıralanmıştır.

- Ekstrüzyon ön hazırlık işlemleri esnasında;
 - Sipariş özelliklerine göre hesaplamalar yaparak gerekli güce sahip makine seçimini yapar.
 - Üretilecek ürüne uygun kalıbı tespit ederek kalıbın yerleştirilmesini sağlar.
 - Kalıp parçalarının yerleştirme sırasını tespit eder.
 - Kalıp ölçülerine ve alaşımın cinsine göre basınç hesabını yapar.
 - Kalıp ölçülerine ve alaşımın cinsine göre piston ve çekicinin (pullerin) hız hesabını yapar.
 - İş emrine göre yaklaşık biyet miktarını hesaplar.

Genel Değerlendirme: Metal Ekstrüzyon Üretim İşçisi (Seviye 3) yaptığı işlemleri amirinin gözetiminde ve verilen talimatlar doğrultusunda gerçekleştirir.

Metal Ekstrüzyon Üretim İşçisi (Seviye 4) iş emrine bağlı olarak astlarına ekstrüzyon üretim işlemleri ile ilgili görev dağılımı yapar ve astlarının yaptığı çalışmalarını kontrol ederek tespit ettiği aksaklıkları yetkisi dâhilinde giderir.

Seviye 4 aynı zamanda astlarının yaptığı tüm işlemleri yapma becerisine sahip olmakla **birlikte birtakım hesaplamalar yaparak gerekli güce sahip makineyi belirler, ürüne uygun kalıp tespiti yapar, kalıp parçalarının nasıl yerleştirileceğine karar verir, kalıp ölçü ve alaşım cinsine göre basınç hesabı, piston ve çekici hız hesabı yapar ve iş emrine göre yaklaşık biyet miktarını hesaplar.**

2. Kalite Kontrol Alanı İle İlgili Örnek

Kalite Kontrolcü (Seviye 3)

- Kalite kontrol süreçlerinde iş sağlığı ve güvenliği ile çevre koruma önlemlerini uygular.
- Kalite kontrol süreçlerini kalite yönetim prosedürlerine uygun olarak gerçekleştirir.
- Kalite kontrol aşamalarını kendisine verilen teknik bilgiler doğrultusunda belirler.
- Kalite kontrol faaliyetlerini gerçekleştirerek sonuçları ilgili formlara kaydeder.

Kalite Kontrolcü (Seviye 4)

- Kalite kontrol süreçlerinde iş sağlığı ve güvenliği ile çevre koruma önlemlerini uygular.
- Kalite kontrol süreçlerini kalite yönetim prosedürlerine uygun olarak gerçekleştirir.
- Her bir aşamada kullanılacak teknik bilgileri hazırlayarak kalite kontrol aşamalarını belirler.
- Belirlenmeye çalışılan olası kaymaların büyüklüğünü göz önüne alarak, uygun örnekleme sayısına dair önerilerde bulunur.
- Kalite kontrol faaliyetlerini gerçekleştirerek kontrol sonucuna göre teknik talimatlara uygun olarak prosesin kontrol altında olup olmadığına karar verir.
- Kalite kontrolü yapılmış ürünlerin uygunluğunu denetler.
- Kalite kontrol sonuçlarına göre gerekli gördüğü durumlarda, yetkisi içinde üretimi durdurma ve başlatma kararı alır.

Seviye 4'ün Seviye 3'ten yapılan işin teknik boyutu açısından temel farklılıkları aşağıda sıralanmıştır.

- Kalite kontrol aşamalarının belirlenmesi esnasında;
 - İlgili sürece göre gerekli test ve kontrol tipini belirlerken kullanılacak teknik bilgileri standart, spesifikasyon ve varsa yapılan hesaplamaları gözden geçirerek hazırlar.
 - Örnekleme işlemlerini planlarken belirlenmeye çalışılan olası kaymaların büyüklüğünü göz önüne alarak, uygun örnekleme sayısına dair önerilerde bulunur.
- Kalite kontrol faaliyetleri ve sonuçlarının raporlanması esnasında;
 - Hat, proses, tezgâh veya makinelerden çıkan ilk ürünlerin kalite kontrolünde, kontrol limitleri dışına çıktığında ya da olası kontrol dışılığı belirten sonuçlar elde edildiğinde üretimi yetkisi dahilinde durdurur.
 - Kalite kontrolü yapılmış ürünlerin teknik talimatlarda belirtilen spesifikasyonlara uygunluğunu denetler.
 - Kontrol içinde olduğu kanısında olunan prostesten gelen örnekleri kontrol ederek, izlenmekte olan kalite kontrol yönteminin uygunluğunu denetler.
 - Gerekli gördüğü durumlarda; örnekleme sıklığı, seçim yöntemi ve sayısı gibi faktörlere ilişkin amirine değişiklik önerisinde bulunur.

Genel Değerlendirme: Kalite Kontrolcü (Seviye 3) yaptığı işlemleri kendisine verilen talimatlar/teknik bilgiler doğrultusunda gerçekleştirir. Kalite kontrol sonuçlarını kayıt altına alır ve raporlar.

Kalite Kontrolcü (Seviye 4), Kalite Kontrolcü (Seviye 3)'ün yaptığı işlere ilave olarak **bazı hesaplamalarla süreçlerde kullanılan teknik bilgileri hazırlar, kalite kontrolü gerçekleştirilen ürünlerin denetimini yapar ve üretimin devam edip etmemesi, kontrol sürecinde uygulanan yöntemin değiştirilmesi gibi konularda sorumluluk alır.**

3. Proje Yönetim Alanı İle İlgili Örnek

Proje Yöneticisi (Seviye 5)

- İş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve kalite gereklilikleri doğrultusunda işlemlerini gerçekleştirir.
- Projenin tanımlanması için gereksinim çözümlemesi yapar.
- Risk/fırsat/paydaş çözümlemesinin yapılmasını sağlar.
- Proje ile ilgili toplantılar düzenler, satın alma süreçlerine katılır.
- Proje dokümantasyonu ve arşivlemesi yapar.
- Proje ilerlemelerinin ölçme ve değerlendirmesine yönelik raporlama yapar.
- Risk/fırsat eylem planlarını uygular.
- Sorumluluk alanı ile ilgili proje yürütme planında/sözleşmede belirtilen kabul kriterlerinin yerine getirilip getirilmediğini kontrol eder.
- Proje sonuçlarını raporlayarak ilgili birime iletir.

Proje Yöneticisi (Seviye 6)

- İş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve kalite gereklilikleri doğrultusunda işlemlerini gerçekleştirir.
- Projenin tanımlanması için gereksinim çözümlemesinin yapılmasını sağlar.
- Risk/fırsat/paydaş çözümlemesinin yapılmasını sağlar.
- Projenin ilgili paydaşları ve proje ekibi ile yürütme planında belirtilen planlamaya uygun olarak gündem belirleyerek toplantılar düzenler.
- Satın alma süreçlerini yönetir.
- Satın almaya ilişkin belirlenen şartların yürütme planına uygunluğu konusunda karar verir.
- Proje sözleşmelerini yönetir.
- Proje sözleşmesinde/yürütme planında belirlenen çerçevede zamanı, kapsamı, raporlanacak paydaşları tanımlanmış teknik, mali ve idari raporların hazırlanmasını sağlar.
- Hazırlanan raporların proje sözleşmesinde/yürütme planında belirlenen çerçeveye içerik ve format olarak uygunluğunu değerlendirir.
- Proje dokümanlarının erişilebilirlik kurallarını paydaş çözümlemesine göre belirler.
- Proje ekibini ve proje iletişimini yönetir.
- Proje ilerlemelerinin ölçme ve değerlendirmesini yapar.
- Risk/fırsat yönetimi yapar.
- Proje sonuçlarını değerlendirir.

Seviye 6'nın Seviye 5'ten yapılan işin teknik boyutu açısından temel farklılıkları aşağıda sıralanmıştır.

- Proje yönetimi sırasında proje ekibini yönetir.
- İdari ve mali süreçlerde gerekli evrakların ilgili birimler tarafından hazırlanmasını sağlayarak değerlendirmelerde bulunur.
- Proje sözleşmelerinde belirlenen teslimat, hukuki koşullar, ceza koşulları gibi mali ve idari koşullar hakkında projenin ilgili birimlerinin bilgilendirilmesini sağlar.
- Ekibin tarafından hazırlanan raporların içerik ve format olarak uygunluğunu değerlendirir.
- Projenin personel ihtiyacının yürütülecek proje faaliyetine göre belirlenmesini sağlar.
- Projeye başvuran adayları mesleki öz geçmişlerine, belirlediği vasıflara göre değerlendirir.
- Ekipte yer alan personelin görev tanımlarını belirler.

- Çatışma yönetimi, ikna etme, etkin dinleme, müzakere gibi etkili iletişim yöntem ve becerilerini kullanarak sözlü, yazılı vb. uygun iletişim yöntemleri ile proje iletişimini yönetir.
- İç ve dış denetimlerin gerçekleştirilmesini sağlayarak, denetim sonuçlarına göre düzeltici, önleyici faaliyetleri yürütme planına yansıtır.
- Proje sonuçlarını değerlendirir.

Genel Değerlendirme: Proje Yöneticisi (Seviye 5) yaptığı işlemleri amirinin gözetiminde ve verilen talimatlar doğrultusunda gerçekleştirir.

Proje Yöneticisi (Seviye 6) proje ekibini yönetir, astlarına proje faaliyetleri ile ilgili görev dağılımı yapar ve astlarının yaptığı çalışmaları kontrol ederek kendisine sunulan raporları değerlendirir, ihtiyaç duyulan düzeltici ve önleyici faaliyetleri yürütme planına yansıtır ve proje sonuçlarını değerlendirir.

Seviye 6 aynı zamanda astlarının yaptığı tüm işlemleri yapma becerisine sahip olmakla **birlikte yönetsel becerileri ve sorumlulukları da bulunmaktadır.**

4. Televizyon Programı Yönetimi İle İlgili Örnek

Televizyon Program Yönetmen Yardımcısı (Seviye 5)

- İş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve kalite gereklilikleri doğrultusunda işlemlerini gerçekleştirir.
- Uygulanabilir program fikirlerini araştırır.
- Programın insan kaynağı için pazar araştırması yapar.
- Program tasarım gerekliliklerine uygun mekan ve stüdyoları araştırır.
- Programın ön hazırlıkları için yönetsel çalışmaları destekler.
- İnsan kaynağı seçimi ve iş ilişkilerini koordine eder.
- Programın teknik ve sanatsal ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlar.
- Yapım sonrası uygulamaların koordinasyonunu sağlar.
- Stüdyo ve mekanların, çekim öncesinde hazır olmasını sağlar.
- Canlı yayın programının hazırlıklarını yapar.
- Çekim uygulamalarını koordine eder.
- Program çekiminde yönetmene yardımcı olur.
- Kurgu için koordinasyonu sağlar.
- Program ana (master) bandı ve kopyasının oluşturulması için gerekli işlemleri yapar.
- İnternet ortamına uygun yayın için alan araştırması yapar.
- Kurgu aşaması işlemlerini takip eder.

Televizyon Program Yönetmeni (Seviye 6)

- İş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma ve kalite gereklilikleri doğrultusunda işlemlerini gerçekleştirir.
- Program fikirlerinin uygulanabilirliği konusunda yapımcıya görüş bildirir.
- Programın teknik ekibini ve sanat grubunu oluşturur.
- Program tasarım gerekliliklerine uygun mekân ve stüdyoları değerlendirerek yapımcıya görüş bildirir.
- Program tasarımını denetler.
- Program üretimi için ön hazırlıkları tamamlar.
- Yapım ekibini yönetir.
- Programın teknik ve sanatsal ihtiyaçlarını yönetir.
- Yapım sonrası aşamayı yönetir.
- Zaman yönetimi yapar.
- Stüdyo ve mekânların hazırlık yönetimini yapar.
- Canlı yayın programını yönetir.
- Çekim tasarımını yapar.
- Çekim planlamasını yapar.
- Program çekimini yapar.
- Çekim sonrası kurgu işlemlerini yaptırır.
- Program ana (master) bandı ve kopyasının oluşturulmasını sağlar.
- İnternet ortamına uygun program içeriğini hazırlar.
- Kurgu aşamasını yönetir.

Seviye 5 ile Seviye 6 için tanımlanan öğrenme kazanımları kıyaslandığında öğrenme kazanımlarının hemen hemen tamamında farklılıklar görülmektedir.

Genel Değerlendirme: Televizyon Program Yönetmen Yardımcısı (Seviye 5) yaptığı işlemleri Televizyon Program Yönetmeni (Seviye 6)'ya raporlayarak ve gerekli bilgilendirmeleri yaparak gerçekleştirir.

Televizyon Program Yönetmen Yardımcısı (Seviye 5) çekim mekânı ve canlı yayın hazırlıklarının koordine edilmesi gibi program hazırlık süreçleri konusunda ön araştırmaları yaparak yönetmeni bilgilendirir ve program çekiminde yönetmene yardımcı olur. Kurgu için gerekli koordinasyonu sağlayarak kurgu aşamasında gerekli işlemleri takip eder.

Televizyon Program Yönetmeni (Seviye 6) ise programını uygulanabilirliği, mekan ve stüdyoları hakkında yapımcıya görüş bildirir, program ön hazırlıklarını tamamlar, program tasarımını denetler, yapım ekibini, programın teknik ve sanatsal ihtiyaçlarını ve benzeri yöneterek canlı yayın programını yönetir. Çekim tasarımı ve çekim planlaması yaparak programı çeker ve kurgu aşamasını yönetir.